

האילן שגילה את הסוד

עיבדה מיירי ברוך

בארץ מרוקו חי לפני שנים רבות איש עני אחד. ימים רבים הוא קיבץ פרוטה אל פרוטה ויום אחד פגש עשיר אחד וביקש ממנו לתת לו עבודה. "אני מוכן לעבוד בכל עבודה קשה שהיא," אמר העני, "אעבוד עש שיהא לי די כסף, ואז אוכל לקנות חלקת אדמה קטנה. אז אעבד אותה בעצמי, ואוכל להשתכר כדי מחייתי בכבוד." 5

אמר ועשה. עבד שש שנים בשדה של בעל האדמות העשיר. את כל הכסף שקיבל חסך ושמר, ובראשית השנה השביעית נפרד מן העשיר ויצא לעבר כפר הולדתו, שם רצה לקנות לעצמו חלקת אדמה.

הדרך אל הכפר היתה ארוכה, וכשסוף-סוף הגיע, רצה מאוד לנוח. החליט לגשת לביתו של ידיד המשפחה, ולהתייעץ בו איזו חלקת אדמה לקנות, ומה כדאי לגדל בה. כשהגיע לבית הידיד, נתקבל בשמחה. יום תמים סיפר האורח לידיד על חייו העלובים. "עכשיו," אמר, "הכל ישתנה. אקנה חלקת אדמה, אעבד אותה ואוכל לחיות בכבוד." 10

הידיד יצא עם האורח לכפר והראה לו אילו חלקות אדמה ניתן לרכוש, ואפילו המליץ לו על סוגי הירקות שכדאי לגדל. בינתיים התקרבה השבת. השניים עמדו ליד אילן רב-עלים בסוכת ביתו של הידיד המארח, והאורח פנה אל האיש ואמר לו: 15

"הנה קרבה השבת, ואיני רוצה להסתובב עם הצרור. אנא, שמור לי אותו עד צאת השבת. אך הישבע לי, כי עם צאת השבת תחזיר לי את הכסף." הידיד נשבע, ויחד הלכו לקבל את השבת. 20

במוצאי השבת, לאחר ההבדלה, ביקש האורח את צרור כספו מן המארח – הידיד, אבל האיש העמיד פנים ואמר: "אינני יודע על איזה צרור אתה מדבר! לא נתת לי מאומה, ואינני זוכר שום שבועה ושום אילן!"

25 היה האורח עצוב מאוד. כל עבודתו וכל חלומותיו ותקוותיו אבדו בבת-אחת. בצער עזב את ביתו של המארח ולא ידע מה לעשות. ליד באר מים ראה נערה משקה צאן. אלך ואבקש ממנה מעט מים כדי להשיב את רוחי, חשב. ניגש אל הנערה וביקש מים.

הנערה מזגה לו מים מן הכד שבידה ושאלה: "מדוע אתה עצוב כל-כך?" סיפר לה האיש על הידיד הנוכל ועל כל חלומותיו שאבדו בבת-אחת.

30 "לך אל רבנו חיים בן-עטר, הציעה הנערה, "הוא ודאי יוכל לעזור לך". הלך האיש המסכן אל רבי חיים בן-עטר ושטח לפניו את האירועים. קרא הרב את המארח לביתו ואמר:

"איש זה טוען כי לפני כניסת השבת נתן בידך צרור כסף." "לא נכון!" שיקר המארח, "לא היו דברים מעולם. הכול שקר ובדיה!"

35 שאל בן-עטר את התובע: "האם היה מישהו עד לכך שנתת את צרור הכסף לידידך?"

"לא, השיב האיש, "לא חשדתי בו, ולא חיפשתי עדים. אבֵל השבעתי אותו ליד אילן רב-עלים להשיב לי את הכסף עם צאת השבת." "אם כך, הרי יש לך עד!" אמר הרב, "לך אל האילן והזמן אותו לבוא ולהעיד." 40

התובע התפלא: האם יכול האילן לבוא אל ביתו של הרב? ובכל זאת לא אמר דבר. אם הרב מבקש, אצא לדרך. בצעדים חפוזים יצא התובע לדרך. לאחר רגעים אחדים פנה הרב אל הנתבע ושאל: "האם, לדעתך, הגיע כבר האיש אל האילן רב-העלים?"

45 "ודאי שלא," השיב הנתבע, "האילן רחוק מכאן מהלך שעתיים לפחות." הביט הרב בן-עטר בפניו של הנתבע בחומרה רבה ואמר לו: "לך מיד והבא את הכסף שגנבת מן האיש."

הנתבע ניסה להעמיד פנים שוב ואמר: "אבל באמת, רבי, אינני יודע באיזה כסף מדובר!"

50 "אתה משקר!" אמר הרב, "אם לא קיבלת את צרור הכסף, מאין לך מקומו של האילן עתיר העלים?! לך מיד והבא את הכסף!"

הלך האיש לביתו, הביא את הצרור והחזיר אותו לתובע.